

2007. pünkösd

PÜNKÖSDI ÜZENET

„Piros pünkösd napján, mindenképp újulnak, a kertek a mezők virágba borulnak” A népdal közelebb visz a lényeghez, de egyben el is fedi azt. Pünkösdkor, épp úgy, mint más nagy ünnepeken sokat hallunk a régi népszokásokról és arról, hogy ennek mennyi üzenete, közösségformáló ereje volt. Ugyanakkor legyen világos előttünk, hogy a természet megújulása, a tavaszi lombosodás, virágzás nem jelenti az emberi természet megújulását, gyökeres változását. A Szentírás üzenete szerint nem elegendő a régi természetemet egy kicsit kimosni, leporolni. A Jézus Krisztusban vetett hit ajándéka, valósága éppen az, hogy sokkal több történik, mint az én döntésem: Szent Lelke által újjá szül bennünket. Ez nem megújulás, hanem új teremtés: „...nagy és becses ígérettel ajándékozott meg bennünket, hogy azok által isteni természet részeseivé legyetek...”.

A tavaszi, kora nyári hangulatban meg kell hallani az Ő Igéjét, szavát. Világos az üzenet: a régi, foltozott, tovább már nem újítható természetünk bűnbánat által levethető, az új pedig az Ő Szentlelke által kapható. Ez az új élet is folytonos tisztogatásra, megújításra szorul, de ez eltéphetetlen anyagból van, isteni-krisztusi természet részeként. A Lélek tegye élővé és hatóvá ezen a pünkösdön az apostoli üzenetet: „Térjete meg és keresztelkedjete meg mindnyájan a Jézus Krisztusnak nevében a bűnök bocsánatjára: és veszitek a Szentlélek ajándékát.”

Nagy Péter

Helyükre kerülnek a kövek !

Gondnoki beszámoló

1Pt 2,5 Ti magatok is mint élő kövek épüljete fel lelki házzá, szent papsággá, hogy lelki áldozatokkal áldozzatek, a melyek kedvesek Istennek a Jézus Krisztus által.

Templomunk felépülésének 80. évfordulójára készülve örömteli azt tapasztalni, hogy egy-két hónap alatt milyen sok esemény zajlik gyülekezetünkben. Egyben azt is láthatjuk, hogy a házépítéshez hasonlóan, a gyülekezet lelki házána építésekora is csiszolni, faragni, alakítani kell az egyes köveket ahhoz, hogy az egész házba jól illeszkedjenek. Ez az „egymáshoz csiszolódási” folyamat évtizedekig tart, ahogy az egyes generációk egymásra épülnek. Közben sok-sok türelemre, megértésre van szükség. Kérem, hogy ha a testvérek hiányt, hibát észlelnek, szeretettel jelezzék azt az adott ügyért felelős(ök)nek és közösen törekedjünk a jobbá tételre.

Az elmúlt időszak legfontosabb eseménye az volt, hogy a Halacska Református Óvoda bővítéséről az Önkormányzat kezdeményezésére folytatott tárgyalások sikeresen zárultak. Ennek eredményeként az óvoda létszáma 150 főre növekszik. A szükséges építkezések már folyamatban is vannak. Köszönjük a szülők, az óvoda dolgozóina és az Önkormányzat munkatársainak türelmét, megértő közreműködését és kérjük a gyülekezet minden tagjának imádságos támogatását ehhez a nagy feladathoz. Az óvoda szolgálatának elismertségét jelzi az is, hogy az elkövetkező évre mintegy száz gyermeket kívántak ide beiratni. A bővülés ellenére is csak 75 gyermeket tudtunk felvenni. Az új óvónői és dajkai állásokra pályázatot hirdettünk. Ennek kiértékelése június elejére várható.

Hálát adunk Istennek azokért a református vállalkozókért is, akik anyagiakkal, eszközökkel, munkaerővel és sok egyéb módon járultak hozzá a templom és az óvoda eddigi felújításához és a további tervezett munkákhoz. Reméljük, hogy adományaik az ő lelki épülésüket is szolgálják. Kérjük, hogy azok a gyülekezeti tagok, akik még eddig nem tettek, de szeretnének felajánlást tenni, egy borítékba helyezzenek be egy papírt (névvel, címmel és telefonszámmal), hogy milyen fizetési határidővel és mekkora összeggel tudják támogatni az évfordulós felújításokat és azt adják le a pénztárosi asztalnál. A presbitérium folyamatosan értékelni fogja a helyzetet és a július 3-i presbitéri gyűlésen dönt majd az esetleges további munkálatokról.

Május 12-én a zsúfolásig telt gazdagréti templomban hálaadó istentiszteleten, majd a gyúrói temetőben búcsúztattuk el Dr. Pásztor János teológiai tanárt, gyülekezetünk volt lelkészét. Gyülekezetünket a presbitérium elnökségén kívül számos munkatárs és gyülekezeti tag képviselte. Sok egyéb emlékezetes szolgálata mellett ő volt az, akinek vezetésével templomunk utoljára jelentős felújításon (festés, fűtés) esett át 1990 körül. A Hírlevélben tanítványa, Tóth Viola beosztott lelkészünk részletesebben megemlékezik róla. Isten vigasztaló kegyelmét kérjük a gyászoló családra.

Az idei építkezések sorába tartozik az is, hogy a Pannónia úti általános iskola református hittanterem céljára rendelkezésre bocsátott egy használaton kívüli helyiséget. Becker Norbert vezetésével szülők és gyermekek közös munkájával újították fel a termet, melyet bensőséges ünnepség keretében avattak fel az iskolavezetés jelenlétében, lelkészünk, Nagy Péter szolgálatával. Reméljük, hogy az itt befektetett munka is bő termést hoz majd. Az ökumené szép jele, hogy a Kálvin János termet katolikus testvéreink is használhatják.

Örömrre és hála ad okot az is, hogy az április 27-május 1-i kárpátaljai kiránduláson 62-en, a május 10-17-i erdélyi úton 51-en vettek részt. Köszönjük a főszervezőknek, Papp Tamásnak, Szabó Katának és Becker Norbertnek sokoldalú fáradozásukat. Örömmel tapasztalhattuk, hogy a népünkben gyakran képződő sokféle szakadékot (generációs, határos, ...) ezek az alkalmak is segítettek áthidalni. A Hírlevélben további részletes beszámolók találhatóak.

A pünkösd-vasárnapi istentiszteleten ismét konfirmációs fogadalomtételt ünnepelehetünk. 18 fiatal testvérünk tesz vallást hitéről. Köszönjük vezetőjüket, Becker Norbert felkészítő munkáját, a szülők támogatását, a fiatalok kitartását. Kívánjuk, hogy a konfirmáció az ifjak gyülekezeti életünkben való tevékeny részvételének, úrvacsorával rendszeresen élő lelki közösségünknek kiinduló alkalma legyen.

Az éves munkaprogram tervezetét a testvérek ebben a Hírlevélben is megtalálhatják. A tavaszi komolyzenei programok minden alkalma felemelő volt. Köszönjük Borsányi Márton és Papp Anette szervezői munkáját. Kérjük, hogy a további ünnepi programokra is jöjjenek el és hozzák magukkal szomszédait, ismerőseiket is. Szeretettel várjuk a gyülekezet elmúlt 80 évére vonatkozó írásos dokumentumokat (fényképek, levelek, történetek, stb.) is.

A hittantáborokra minél hamarabb (lehetőleg előleg befizetésével) jelentkezzenek a hitoktatóknál és a lelkészeknél.

Ismételten kérjük, éves programjukat úgy osszák be, hogy az októberre tervezett sokszínű programsorozaton a gyülekezet teljes közössége vegyen részt. Sok olyan programunk is lesz, ami a gyülekezeten kívüli embertársaink figyelmét is felkeltheti. Kérjük, hogy a hívogatás szolgálatában egész évben vegyenek részt.

Beszámolómat a 80 éves évforduló mottójaként felmerült másik igével zárom:

Hagg 1,8. Menjete fel a hegyre, és hordjato fát, és építsétek e házat, hogy gyönyörködjem benne, és dicsőíttessem, azt mondja az Úr.

Budafok, 2007. május 5.

Testvéri köszöntéssel,

*Németh Géza
gondnok*

SZEMÉLYES EMLÉKEK EGY REFORMÁTUS LELKIPÁSZTORRÓL

2007. május 12-én, szombaton hálaadó istentiszteleten vettünk részt a gazdagréti templomban. Dr. Pásztor Jánosra, gyülekezetünk egykori lelkipásztorára, teológiai professzorra emlékeztünk. Ha egy hívő embertől búcsúzunk, érezzük a gyász okozta veszteséget, de szívünkben hálaadás van az élet ajándékáért és reménység az örök élet felől. Nehéz emlékező sorokat írni, hiszen minden ember életéről írhatnánk sok ezer oldalas regényt, de tudjuk, hogy több az élet... Az emlékezés mindig szubjektív, hiszen egy személyes emberi kapcsolatot feltételez, egy gyülekezetnek írni egykori lelkipásztoráról, mikor mindenkinek személyes emlékei vannak, rendkívül nehéz feladat. Nem is vállalom, már csak azért sem, mert közös budafoki szolgálatunk három hónapig tartott. A teológiáról kikerülve 1996. szeptemberében kerültem Budafokra, János bácsi 1996. decemberében ment nyugdíjba. Nem nekrológot, gyülekezeti krónikát, életrajzot írok, inkább néhány személyes emléket szeretnék megosztani a testvérekkel. Engedtessek meg, hogy a személyes hang miatt János bá-

csiként nevezem elhunyt lelkészünket, ahogy mindig is szólítottam, mint sokan a testvérek közül is.

Életemben először akkor jártam Budafokon, amikor János bácsi, budapesti teológiai professzorként meghívta évfolyamunkat Judit néni által főzött nagyon finom vacsorára. Akkor még nem is sejtettem, milyen rendkívüli jelentősége lesz számomra ennek a helynek, és ennek a gyülekezetnek. Abban az időben, a Teológia dísztermében minden reggel más hallgató tartott áhítatot a professzoroknak és diáktársaknak. János bácsinak szívügye volt ez az alkalom. Mindig segítő szándékkal értékelte szolgálatunkat, hogy fejlődhessünk az igehirdetésben. Hozzám is odajött az áhítat után, megköszönte az igemagyarázatot, és kedvesen felhívta a figyelmemet arra, hogy a hívő emberek nem eszközei csupán Istennek, hanem munkatársai, mert hatalmának eszközei a hitetlenek is lehetnek, de a csodálatos lehetőség, hogy részt vegyünk az Ő munkájában nekünk adatott. Amikor idén januárban utoljára prédikált templomunkban, ugyanezzel a felelős szeretettel hívta fel a figyelmemet egy fontos kérdésre.

Az első budafoki istentiszteletről arra emlékszem, ahogyan a gyerekeket kihívta az Úr asztalához, és ahogyan a kapuban kezét fogott a hívekkel. Amikor egy kicsi gyermek jött ki, mosolyogva csókolta meg a homlokát, és ez engem, kezdő lelkészként annyira megragadott, hogy szerettem volna minél hamarabb név szerint ismerni a gyülekezeti tagokat.

Amikor nyugdíjas volt János bácsi, rendszeresen meghívott minket, volt tanítványait társunkkal együtt az otthonába. Ilyenkor soha nem maradt el az áhítat, mindig elolvasta a Bibliaolvasó kalauz szerinti napi igét, beszélt róla, imádkozott az egyházért, s a budafoki gyülekezetért is. Az Ige iránti tiszteletre és szeretetre buzdított minket szavaival és cselekedeteivel.

Egy beszélgetés során elmondtam neki, hogy a temetési szolgálat a legnehezebb számomra, szívesen kihagynám az életemből. Felhívta a figyelmemet arra, hogy éppen ez az az alkalom, amikor legerőteljesebben szólhat az evangélium Jézus érettünk hozott áldozatáról és dicsőséges feltámadásáról. Nagyon fontos emlék a számomra az, amikor kórházban voltam, és János bácsi meglátogatott. Sokat tanultam tőle a lelkipásztori szolgálatról, nem csak az egyetemen, hanem személyes példáján keresztül is.

Temetésekor újra megerősödött bennem, amiről mindig is bizonyosságot tett, amióta csak ismertem: Keresztyénnek, lelkipásztornak lenni nem egy bi-

zonyos időszakra, hanem egy életre szóló feladat. Akit Krisztus megragadott, annak van szolgálata földi létének utolsó pillanatáig.

János bácsi halálának napján ez az ige volt a Bibliaolvasó kalauz szerint aznapra kijelölve: „Igaz beszéd ez: Ha veled együtt haltunk meg, veled együtt fogunk élni is.” *2Timóteus 2, 11*

Papp-Tóth Viola

Demjén István nyomán Kárpátalján 5 nap krónikája

*„Íme milyen jó és egészséges,
ha együtt laknak a testvérek”.
133. Zsoltár*

Az év elején hirdették meg a gyülekezetben a Kárpátaljai kirándulást, melynek az volt a célja, hogy végigjárja annak az útnak nagy részét, amelyet Demjén István, gyülekezetalapító és templomépítő lelkészünk tett meg a cserkészekkel 1939-ben, a frissen visszakapott magyar területeken. A tavasz során szinte minden istentisztelet alatt kaptunk valamilyen hírt, hogyan áll az előkészítés, hogyan készülünk (útlevél, költségek). Az indulás előtti héten megkaptuk a részletes úti tervet is.

1. nap

2007. április 26-án, pénteken gyülekezetünk 62 tagja buszra szállt. A közös reggeli fohász után, hogy jobban ráhangolódjunk utunk céljára, gondnokunk felolvasta Demjén István visszaemlékezésének idekapcsolódó első részét. Bizony a teherautó platóján való utazás össze sem hasonlítható a mai buszozással, noha utóbbi is fárasztó.

Sárospatakon a kollégium óriási menzáján ízletes ebéd várt bennünket. Délután igen gazdag kulturális programban volt részünk. A múzeum megtekintése után a híres kollégiumi könyvtárba látogattunk el. A könyvtár gazdag gyűjteményében láthattuk többek között Luther Márton eredeti aláírását, valamint azt a kiállítást, amely az Oroszországból visszakapott anyagot mutatja be. A sok régi könyv, s az általa képviselt, a múltból a máig ható értékek valahogy mindig meghatóak. Sokan elidőztünk volna hosszabb ideig is a könyvek között.

A református templomban Virágh Sándor lelkész fogadott bennünket, és bemutatta a templomot és a helyi gyülekezet életét. Az 1500 személy befogadására alkalmas templomban szinte elveszett kis csapatunk. A lebilincselő előadás nyomán megelevenedtek előttünk a reformáció és a magyar történelem Sárospatakhoz fűződő nagy alakjai. Lorántffy Zsuzsanna nagyszony még gyermekeit elvesztvén is szívügyének tekintette a kollégium, a tanulás ügyét. A diákok az idő tájt is lázadoztak időnként a fegyelem ellen. Az ellenreformáció idején menekülni kellett a református kollégiumnak, s későbbi támogatásuk is attól függött, hogy kik voltak Patak, s a környék urai. Hallottunk a gyülekezet életéről is. Több bibliaóra, s összesen 4 kórus / gyerek, vegyes, női, s ami ritka férdfalárda/ van. Sajnos itt is, mint a legtöbb vidéki városunkban, kevés a munkalehetőség, ezért a fiatalok elhagyják szülővárosukat.

Ezután a sárospataki várat is megnéztük, ahonnan csodálatos kilátás nyílt a környező hegyekre. A vár lovagtermének az akusztikáját egy zsoltár eléneklésével próbáltuk ki. A vár megtekintése, a Rákóczi család öt híres dinasztijának, különösen II. Rákóczi Ferenc alakjának és a szabadságharcnak a megidézése mindnyájunkban erősítette a nemzettudatot.

Szállásunk egy minden kényelmet biztosító kempingben volt. Vacsora után tartottunk egy érdekes ismerkedési estet. Mindenki kihúzta valakinek a fényképét, megkereste az illetőt, egy percig beszélgetett vele és ez alapján mutatta be a többieknek. Így mindenkiről megtudtunk valamit.

2. nap

Másnap, szombaton korán reggel indultunk Balazséra, ahol három napig a szállásunk volt. Sajnos csak 60-an érkeztünk meg, mert a határon, amikor már 2 órája várakoztunk, hogy beléphessünk Kárpátaljára, kiderült, hogy két nem magyar állampolgárságú magyar útítársunknak vízum kell. Az ukrainai magyar konzullal azonnal visszamentek Nyíregyházára, de mivel a vízumot nem sikerült beszerezni, haza kellett menniük.

Beregszászon csatlakozott hozzánk az ottani református egyház egyik presbitere, aki a következő 3 nap a kalauzolt bennünket. Balazséron, a szálláshelyünk a Református Ifjúsági Konferencia Központban volt, ahol elhelyezkedtünk és megebédeltünk. Délutáni úti célunk Munkács vára volt, amelyet ellenség harccal bevenni soha nem tudott. A vár messziről feltűnt, s mi lelkesen kattintgattuk a fényképezőgépünket már a buszon. A vár 1633-tól 1711-ig volt a Rákócziak tulajdonában. Zrínyi Ilona több mint 2 évig védte hősiessé, fia, II.

Rákóczi Ferenc, pedig évekig innen irányította a szabadságharcot. A dicső napokra Zrínyi Ilona szobra emlékezteti a mai látogatót. Sajnos a nemzeti színű szalagos koszorúk és csokrok mellett eldobott üvegek és egyéb szemét veszi körül ezt a szép alkotást. Az egész környezetre az elhanyagoltság a jellemző. A vár épületében az évszázadok során volt már börtön, kaszárnya, iskola. Jelenleg a kápolnát ökumenikussá nyilvánították, s a városbeli fiatalok szívesen járnak ide esküdni, vagy az esküvő után fényképezkedni, s az esküvősök és a turisták szemete marad a szobor körül.

Ezután a Schönburg kastély-szanatóriumot kerestük fel. Ez ma is működő szív-szanatórium, a parkjában a régi Magyarország térképét mutató, sajnos nem feltöltött tóval.

A vacsora és a közös áhítat után még néhányan elmentünk a szomszédban lévő kis presszóba kötetlen beszélgetésre.

3. nap

Vasárnap a Beregszászi Református Gyülekezetbe voltunk hivatalosak a 10 órakor kezdődő istentiszteletre és utána a gyülekezet szorgos asszonyai nagyon finom ebéddel vendégeltek meg bennünket. Ebből a gyülekezetből jött hozzánk Kata, a diakónusunk. Mire elkezdődött az istentisztelet megtelt a nagy templom. Minden korosztály képviselve volt. Az ígét lelkészünk, Nagy Péter hirdette, a gondnokok pedig köszöntötték a gyülekezeteket és emléktárgyakat adtak át. Ugyanúgy, mint Budafokon itt is van külön gyerekfoglalkozás az istentisztelet alatt, hétköznap több bibliaóra, hittan tanítás. Nagyon komoly diakóniai munka folyik. Amióta lehetőség van rá, Kárpátalját is sokan hagyják el, sok idős marad egyedül. Őket, mint nálunk látogatják, illetve, akinek szüksége van rá, egyéb módon is segítik, például elviszik kimosni a ruhájukat. Ami nagyon megható a gyülekezetük életében, hogy szűkös anyagi helyzetükhöz képest óriási az adakozó kedv. A Beregszászi Tanítóképző Főiskola épületét visszakapta a református egyház, s most magyarországi önkormányzatok segítenek felújítani egy-egy termet.

Délután a beregszászi múzeum meglátogatása óriási élmény volt mindnyájunknak. A megdöbbentő az volt, hogy az ott bemutatott néprajzi, történelmi értékek összegyűjtése és megtartása mindössze egy ember lelkesedésén múlik. Ha ő ezt nem csinálja, akkor ezek az értékek elvesznek. Állami támogatást nem kap, csak a helyet biztosítják számára. Gyűjteményében az egyik ház alapjának ásásakor előkerült néhány ókori lelettől a 20. századi helyi

festők munkájáig sok minden megtalálható. Igen érdekes volt az a 200 darab-ból álló fényképsorozat, amely a magyarok bevonulásáról készült. Nagyon sok emléket idéz fel arról a három évről, ameddig Beregszász Magyarországhoz tartozott a II. világháború alatt.

Délután visszamentünk a szálláshelyünkre, volt egy kis szabadidő. Elmentünk sétálni, és észrevettük a helyi görög katolikus templomot. Mivel Balazsér kis település, könnyű volt megtudni, hogy ki tudja nekünk kinyitni a templomot. Szépen karbantartott görög katolikus templomot volt. Vacsora után megnéztük a református templomot is, ahol a gondnok fogadott. Elmondta, hogy a templom 10 éve épült, egy kis gyülekezet tartja fent. Meghívtuk az esti áhítatra, amire családjával együtt el is jött.

4. nap

Hétfő reggel Beregszászon megnéztük a helyi cserkészek otthonát. Egy teljesen különálló házuk van. Ezután a Vereckei-hágóra indultunk. Néhányan igen csak izgultunk a felfelé vezető keskeny és rossz minőségű úton. Vártuk, hogy mikor érnek véget a kanyarok. Többen először jártunk itt, s nagyon meghatározó volt a találkozás ezzel a vidékkel. A még mindig érintetlen táj páratlan szépsége mindenkit lenyűgözött. A Kárpátok néhány hegycsúcsán még ott volt a hó, előttünk két héttel a cserkészek szánkóztak a szemközti hegyen. Közben busszal, motorral, autóval más magyarok is érkeztek. Egy katolikus pap misét celebrált a diákjainak. Félelmetes érzés volt belegondolni a hágón és a szorosnál, hogy több mint 1000 éve őseink ugyanezen a helyen jártak és ezt a fenséges tájat látták. A hágón a Himnuszt és a Székely Himnuszt is elénekeltek. Lefelé jövet egy tisztáson ebédeltünk. A kislány kihasználta a rövid időt egy kis focira.

Délután a Sipot-vízesés volt a cél. Egy idő után a felfelé vezető rendkívül göröngyös úton már csak gyalog lehetett menni, de a látvány megérte az erőfeszítést. Mindenki erőnlétének megfelelően gyalogolt, az aprótól az idősig mindenki eljutott a célig. Akinek kevés volt az izgalom, az felmászott a meredek hegyoldalra, hogy eljusson a forrásig.

Hazafelé a Vereckei szoroson keresztül utaztunk, s megálltunk, hogy vessünk egy pillantást a híres Árpád vonalra. Körbenézve érthetővé vált, hogy a jól kiépített védvonalat a magyaroknak csak a románok átállása miatt kellett feladniuk.

Este még elmentünk egy borházba vacsorázni és egy kis borkóstolóra. Éjjel 11 óra körül a csoport nagy része hazament a busszal. Néhányan még maradtak. Nekik gyalog kellett haza jönni, de cserébe élőben láttak májusfa állítást és jót beszélgettek egy balazséri családdal.

5.nap

Az utolsó nap, kedden délelőtt még elmentünk Csetfalvára megnézni egy római, egyben görög katolikus templomot és egy, a XIV. században épült református kazettás mennyezetű templomot. Szálláshelyünkön ebédeltünk és utána elindultunk, hogy megtegyük a hazafelé vezető utat. A határon újra várakozni kellett elég sokat. A fiatalok, illetve akik a szocializmus idején nem utaztak, nem is értették, hogy mire várunk. Hazafelé sokszor meg kellett állnunk a busszal, mert többen rosszul lettek. Igaz, későre értünk haza, de komoly probléma végül is senkivel sem volt.

Sok élménnyel gazdagodtunk ezen az úton. Az Úr megőrzött bennünket végig.

A 20. század történései nagy kárt okoztak Kárpátalján is. Sok mártírhálalt halt lelkészről, papról és egyéb foglalkozású emberről tudunk. Az épületek helyenként eléggé lepusztultak, látszik, hogy az átlagembernek nincs pénze. Mégis az átélte szenvedések, üldöztetések, nélkülözések ellenére sokan megmaradtak magyarnak, s futotta az Istentől kapott erőből többségüknek a hitük megtartására is. Ebből a hitből épülnek, újulnak meg az utóbbi másfél évtizedben a református és katolikus templomok, mert az ortodoxon kívül más nem kaphat állami támogatást. Jó volt megtapasztalni, hogy vannak testvéreink a határon túl is, akikért felelősek vagyunk. Gazdag közös történelmi és hitbeli örökségünk van, amit érdemes őrizni, óvni.

Kárpátalján nagyon nagy szeretettel fogadtak mindenhol és a szegénység ellenére megtettek mindent, hogy a lehető legjobban érezzük magunkat. Ráadásul, mivel emellett gyönyörű helyeken is jártunk, valószínűleg senki sem bánta meg, hogy részt vett ezen az úton.

Fórizsné Oláh Mária, Hévei Krisztina, Szabados László

A Hajnalcsillag Együttes és a Sámuel Alapítvány

Néhány évvel ezelőtt a beregszászi kórus néhány tagja Hajnalcsillag néven zenekart alakított. Olyan énekekkel dicsérik Istent, amelynek dallama megkapó, szövege szívhez szóló. Ezekkel az énekekkel járják Kárpátalja és Magyarország tájait, ahol jótékonyági koncerteken gyűjtenek a Sámuel alapítvány árváinak a megsegítésére.

A Sámuel Alapítvány az árva és elhagyott csecsemők, gyermekek élet-körülményeinek javításán munkálkodik. Szeretne esélyt adni arra, hogy ők is a társadalom teljes értékű tagjai legyenek. Eddig hat család típusú gyermekotthonban harminc árva gyermek talált igazi otthonra.

A Hajnalcsillag Együttes *Rejts most el...* című CD-jének megvásárlásával a Sámuel Alapítvány munkáját támogathatjuk

Madaras élményeink a kárpátaljai kiránduláson

Nagyon szép tájakat láttunk végig az úton és ezen belül nagyon érdekes és szép növényeket és állatokat. Különösen érdekesek voltak a madarak. A közönséges vagy más néven gyakori madarak (veréb, szarka, varjú, feketeterítő, seregély, zöldike, egerészölyv, rétihéja) látványa mellett volt néhány érdekes madaras élményünk. Az első mindjárt odafelé a határon ért bennünket. Miközben hosszasan vártuk, hogy átengedjenek bennünket a határon, Lehel észrevette, hogy a busz ablakától kb. 50 centiméterre egy gyönyörű kismadár, egy tengelic ül a fészken egy tuja bokorban. Már javában kotlott a tojásain. Ezt onnan tudjuk, hogy jól tűrte a bámészkodásunkat, sőt még a fényképezőképek villanásait is. Egy rövid időre ugyan elhagyta a fészket, hogy egyen valamit, de gyorsan visszajött, mielőtt kihültek volna a tojások.

További ritka madarakat fönt a Kárpátok bércein láttunk. Már a buszból föltűnt, hogy milyen nagyok itt a „varjak”. Amikor a buszból kiszállva alkalmunk volt jobban megfigyelni őket, egyértelművé vált, hogy bizony hollókat látunk. Úgy látszik, hogy ezen a vidéken még élnek a számunkra csak a meséből ismert nagy fekete hollók.

A Vereckei-hágó után a Borzsa-havasok keleti oldalán található Sipotvízeséshez kirándultunk, ami egy rohanó hegyi patak vizét engedi le. Addig mentünk a busszal, ameddig csak lehetett, majd kb. két kilométert gyalogoltunk a vízesésig a patak mentén. Először egy hosszúfarkú, karcsú madarat vettünk észre a patak partján. Hol ide, hol oda szállt le, hogy élelmet keressen magának. Csak a távcső segítségével sikerült azonosítani, hogy hegyi billegető volt. Ez Magyarországon ritka, kb. 200 pár él belőle a hegyekben.

Visszafelé jövet a patak mentén egy még ritkább madarat is sikerült megfigyelni. Egy vízirigót, aminek olyan a tartása, alkata, mint az ökörszemé, csak jóval nagyobb annál. Sötét barnásszürke az egész madár, és nagy fehér mellénye van. Gyors folyású, keskeny patakok mentén él. Kőről kőre ugrál és időnként a víz alá bukik élelemért. Egészen addig nem hagyja el a patakot, amíg az be nem fagy. Sajnos ez a madár rendkívül ritka a mai Magyarországon, számukat legfeljebb 10 párba becsülik az Aggteleki Karszt területén.

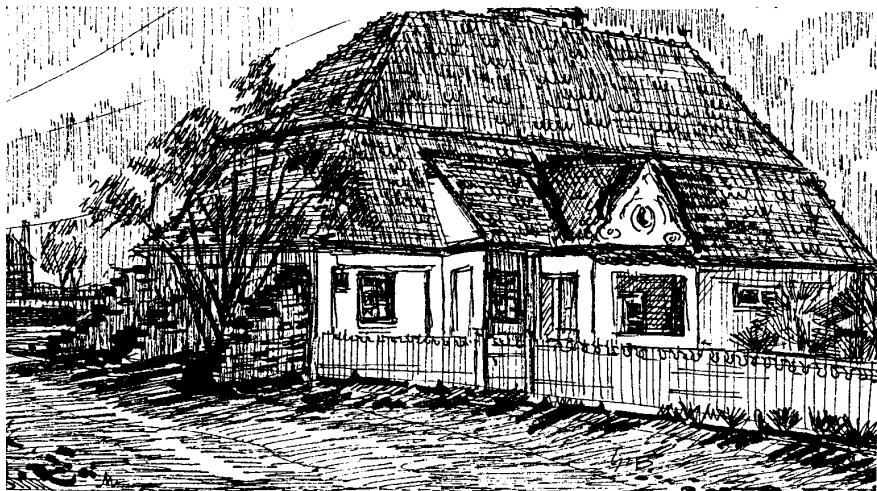
Fórizs István és Lehel

"Az erdélyi reformáció útjain"

2007. május 10-17.

A fenti címmel Becker Norbert szervezte a kirándulást a Kossuth, a Pannónia és a Don Bosco iskolában tanuló 10-15 éves korú hittanos gyerekek részére. 44 gyerek, 7 kísérő (tanár, és szülő) kelt útra. Fél hatkor találkoztunk a templom előtt. A tájékoztató után egy hatalmas, XXL buszba pakoltunk be. Kényelmesen elhelyezkedtünk és indultunk is.

Az első pihenőnk *Kenderesen* volt. Ez a település vitéz Nagybányai Horthy Miklós nevével kapcsolódik össze, aki református középnevesi családból származott. Debrecenben a Református Kollégiumban, majd Fiumében Tengerészeti Akadémián tanult. Kitűnő érdemrenddel végzett és szépen ívelő katonai pályafutás után 1920-1944 kormányzóként irányította az országot. A háborúból való sikertelen kiugrási kísérlete után lemondatták és külföldre vitték. 1957-ben halt meg Portugáliában. Hamvait 1993-ban hozták haza és helyezték el a családi sírboltban.

Nagyvárad volt a következő állomásunk, mely a honfoglalás óta jelentős településünk. A XI. századtól kezdve szerepel régi iratokban, mint kereskedelmi és fürdőváros, hiszen a közelében fekvő Félix-fürdő már évszázadok óta a gyógyulni-pihenni vágyók kedvelt célpontja. Árpád-házi királyaink közül

többen is szívesen tartózkodtak itt, sőt temetkeztek is ide (Szt. László, II. István, II. Endre, Zsigmond). Irodalmi életünk sok neves szereplőjét is felidézhetjük ezen a helyen Janus Pannoniustól kezdve Ady Endréig.

Utunk során elhaladtunk *Mezőtelegd* mellett, ahol I. Rákóczi György van eltemetve, s hamarosan megérkeztünk *Körösőfőre*, amely *Kalotaszeg* egyik ékszerdoboz. Gyönyörű az erődtemplom festett kazettás mennyezete és a fazsindelyes torony. Ennek a vidéknek igen gazdag építészeti, néprajzi kincsei vannak. Az építészeti emlékeket, faragásokat, hímzéseket lépten-nyomon megcsodálhatjuk, de a gyönyörű népviseletükkel már csak nagy ünnepeken, pl. a pünkösdi konfirmáció alkalmával találkozhatunk.

Estére értünk *Kolozsvárra*, ahol a Református Teológiai Akadémián szálltunk meg. Másnap reggel néztük meg a várost. Először Fadrusz János Mátyás szobrához vonultunk zászlókkal. Eredeti feliratát kicserélték a románok. Ezután megnéztük a Szt. Mihály templomot, amely 100 évig a református hívéké volt. Gótikus tornya a XIV-XV. századból származik. A Farkas utcai templom a XIV-XV. században ferences templom volt kolostorral. A reformáció korában a ferences barátok református lelkészekké váltak. Bethlen Gábor, I. Rákóczi György, Rákóczi Ferenc fejedelmek is megfordultak itt. A falakon Erdély református kismenességének címerpajzsait, kutyabőreit láthatjuk, a szószéken pedig a Tízparancsolatot, eredeti nyelven. Mátyás és Hunyadi János dotálta ezeket a templomokat. A templom mellett látható sárkányölő Szt. György lovas szobra, melyet Kolozsvári Márton és György készített 1373-ban. Az eredeti Prágában látható.

Mátyás király szülőháza volt a következő látnivaló. Hunyadi János sokat időzött itt, a Pálffy család házában, ahol Mátyás király is született. Kiváltságot, adómentességet adományozott nekik, ezért eredeti formájában maradt fent az épület. Belső formáját azonban elvesztette, bútorait széthordták az I. világháború után. Jelenleg művészeti egyetem működik benne.

Innen Bocskai István szülőházához mentünk. Ma a Sapientia Egyetem egyik épülete. Latin és magyar nyelvű emléktábla van az épületen.

Délután a Házsongárdi Temetőbe látogattunk. Két neves ember sírját találtuk meg. Kós Károly a nemzeti romantika hagyományait örökölte tovább az építészetben. Dsida Jenő katolikus költő volt. Reményik Sándor sírját nem találtuk meg.

Következő nap a *Tordai hasadék* felfedezésével folytattuk túránkat. A hasadék teljes hossza 1,5 km. Végig is jártuk, de visszafelé a szemerkélő esőben kicsit csúszóssá váltak az utak, és a hidak. Többen megcsúsztak, de szerencsére komolyabb baja senkinek nem esett. Szt. László legenda fűződik a helyhez. A kunok üldözték, de amikor majdnem utolérték a lova dobbantott, amitől kettéhasadt a hegy, elvágvá az üldözők útját. Gyönyörű látvány a szurdok mélyén csörgedező kis patakocska. A hegy anyaga márgás mészkő, amely piros, fehér és zöld színt ad ki.

Új-Tordán megnéztük a református templomot, melynek kazettás mennyezete van. A barokk orgonát 1821-ben Kolonics István készítette.

Tovább gurultunk Ó-Tordára, melynek katolikus templomában hirdették ki 1568-ban a vallásszabadságot. Megnéztük a hatalmas református templomot is, melynek észak-keleti oldalán impozáns gótikus torony áll.

Innen *Marosvásárhelyre* mentünk, ahol Fülöp Gábor Dénesné, Ila néni várt minket. A helyi református lelkész özvegye az öregek otthonában látott minket vendégül. Vacsora után *Székelyszentivánnak* vettük az irányt. Itt kicsit szűkös körülmények között három napot töltöttünk. (Sok jó ember kis helyen is elfér, de ennyire??!!) Székelyszent-istván a nyárárdmenti falvak egyike. Ezeknek a lakosai református magyarok. Temp-lomaik a XIV- XVI. században épültek.

Vasárnap Marosvásárhely vártemplomában részt vettünk a vasárnapi református istentiszteleten. Szolgáltunk is énekkel és bizonyágtétellel. A templom 1380-1390 körül épült. Ferences szerzetesek építették, akik a reformáció alatt áttértek a református hitre. Gótikus bazilika, barokk jegyekkel. Kívülről gótikus, a bővítményeken barokk és klasszicista elemek láthatók. Legrégibbi termet gótikus teremnek hívják. Itt konfirmálnak az itteni magyarok. Homlokzata olyan, mint a Farkas utcai templomé.

Délután strandolni mentünk. Verőfényes napsütés volt.

Hétfőn megnéztük *Szovátát* és *Parajdot*, majd a sóbányáiról híres *Alsó és Felső Sófalva* után a *Békás szoroson* át a *Gyilkos-tó* felé vettük az irányt. A Gyilkos-tó úgy keletkezett, hogy a Békás patakot elzárta egy földcsuszamlás, amely így tóvá duzzadt. A hegy omlása következtében legalább 10 favágó vesztette életét. A tóból az elöntött fenyőfák törzsei állnak ki. A szoros festői szerpentinjén (ahol beszorult a busz a kanyarban) kaptattunk alá és tekintettük meg a Békás patakot. Megcsodáltuk az Oltárkő nevű helyet is, ahol a többszáz méter magas szikla tetején egy kereszt látható. Gyergyószentmiklóson és apró csíki falvakon keresztül (Csíkszentdomonkos, Mádéfalva, Csíkszecsó) jutottunk el Csíkszeredára. A közelében megkerestük a csíksomlyói ferences kegytemplomot. Itt található a XVI. századi reneszánsz művészet egyik ékessége, a fából készült Mária szobor. Maga a templom neobarokk stílusú, jelenlegi formáját a XVIII. században nyerte el. Innen felsétáltunk a szabadtéri búcsújáró helyre, ahol elénekeltük a Székelyhimnuszt és elmondtuk a Miatyánkot. A naplemente alatt ereszkedtünk alá Székelyszentistvánba.

Kedden délelőtt a *Kisküküllő* nevű patakhoz sétáltunk és a bátrabbak beleálltak a friss vízbe. Új úti célunk Gyulafehérvár. Az esti órákig *Segesvárig* jutottunk. Megtekintettük a történelmi városmagot. Segesvár Szászföld része. Építészeti képe Strassburgra emlékeztet. A legszebb épületek közül kiemelkedik az óratorony, melyben harangjáték lakik. A mai városkép a XIV-XV. században alakult ki, a reneszánsz idején. Az itt lakó szászok 99%-ig evangélikusok voltak. Az evangélikus templom és a vártemplom is gótikus, amelyet egy hosszú falépcsősoron lehet megközelíteni.

Következő állomásunk *Magyarigen* volt. 1206 óta szászok lakják, de elmagyarosodtak. (Mikor bekiabáltak egy-egy házba, hogy magyar lakik itt? Igen! – volt a válasz. Ezért lett a falu neve Magyarigen.) A templom az 1770-es években gótikusról késő barokk stílusúvá lett átépítve. Érdekes látnivaló a mecha-

nikusan hajtható késő barokk orgona, valamint a templom erődítéséből megmaradt kastélyszárny a XVI. századból. 1749-69-ig itt volt lelkész Bod Péter tudós, teológus, polihisztor. 1848-ban a románok a falu teljes magyar férfi lakosságát legyilkolták. Tömegsírjuk a református templom mellett található. Ma a gyülekezet létszáma 9 fő, ebből 5 fő a lelkész családja.

Délután érkezünk meg *Gyulaféhevő*ra. Már a rómaiak idején lakott település volt. A honfoglalás után hamar püspöki székhely lett. Hunyadi János és Mátyás uralkodása idején kezd kiépülni a várnegyed. Mára ebből már csak a Szt. Mihály templom és a Püspöki palota maradt meg. A templom három hajós román bazilika. A XIII. században épült. Hunyadi János gótikus szentélyt építtetett hozzá. A barokk orgona Kolonics György munkája. 150 évig református templom is volt Hunyadi Jánoson és Lászlón kívül itt nyugszik Bocskai István és Fráter György is. Bethlen Gábor református gimnáziumot és főiskolát alapított. Az ellenreformáció után lesz újra katolikus a város lakossága.

Az utolsó napon néztük meg *Vajdahunyad* várát. Ez a legépebben megmaradt és legnagyobb erdélyi vár. Alapítója Szilágyi Erzsébet volt, de a vár fő részét Hunyadi János építtette. Itt található a két legépebben megmaradt lovagterem. Számos torony és kiszögellés díszíti. Forrás veszi körül. Az évszázadok alatt sok tulajdonosa volt, többször pusztította tűzvész, de mindig újjáépítették. A Millennium óta a Városligeti-tó partján gyönyörködhetünk néhány jellemző részletében.

Túránk utolsó állomása *Marosillye* volt, ahol Bethlen Gábor szülőházát tekintettük meg. Az épületen még látható néhány szép részlet (gótikus ablakok, gótikus kő ajtókeret), de a környezet igen lepusztult.

Este 11 körül érkezünk vissza fáradtan, de rengeteg élménnyel.

Áldott volt az utunk. A nehézségek valahogy mindig megoldódtak. Ha gond adódott már a segítség is jelen volt. Leírhatatlan élményekben volt részünk Fantasztikus EMBEREKKEL (igen csupa nagybetűvel) ismerkedhettünk meg. Kitartásban, emberségben nagyon szép példákat láthattunk. Reméljük, hogy a gyermekek is értelemben és lélekben meggazdagodva tértek haza. Erdély felfedezését jövőre folytatjuk és a tudósítást is. Ez csak a napló első része.

Szalontay Zsuzsa

A templom éve

A budafoki református templom 80 éves évfordulójára tervezett programok

A program neve	Időpontja
Pünkösöd	2007.05.27
Nyári hittantáborok	
7-12. osztály, Szigetmonostor	2006.06.18-23
Szegénymissziós családok alsós tábor, Tiszakeszi	2007.06.25-07.01
1-6. osztály, Csákvár	2007.07.02-07
241.sz. Bethlen Gábor Cserkészcsapat nyári nagytábor	2007. 07.5-15
Szegénymissziós felsős tábor (Dániel ifi), Tiszakeszi	2007.07.16-22
Alsós tábor, Balatonalmádi	2007.07.30-08.10
Felsős tábor (Ézsaiás ifi), Balatonalmádi	2007.08.06-12
Szőlőskert gyermekszínház a Budafoki Pezsgő- és Borfesztivál keretében	2007.09.01-02
Budafoki esték előadássorozat Reformátusok és evangélikusok szerepe Budafok életében a XX. században	2007.10.02.18-20h
Demjén István sírjának megkoszorúzása Örkényben	2007.10.06
Ünnepi istentisztelet, megemlékezés templomépítő lelkészeinkről , könyvbemutató, szeretetvendégség	2007.10.07
Budafoki esték előadássorozat A templom és a gyülekezet szerepe a családok lelki egészségében	2007.10.09.18-20h
Sportnap (Demjén István focikupa, sūtiverseny, futóverseny, ifjúági koncert, evangélizáció, ...)	2007.10.13. 9-16h
50, 60, 70 éves konfirmációk megerősítése , szeretetvendégség	2007.10.14
Budafoki esték előadássorozat A templom mint az imádat és a hálaadás helye	2007.10.16.18-20h
Ünnepi szoltáros istentisztelet (vespera)	2007.10.20. 18h
Istentisztelet vendég igehirdetővel, rajzpályázat eredményhirdetés, gyülekezet-történeti előadás	2007.10.21. 10h
Budafokon szolgált lelkészek és gondnokok kerekasztal beszélgetése	2007.10.21. 15h
Hittanos családi nap	2007.10.22. 10h-16h

<i>Hálaadó Istentisztelet az elmúlt 80 évért</i>	2007.10.28. 10h
Reformáció emlék-istentisztelet az evangélikus templomban	2007.10.31. 18h
Budafoki esték előadássorozat Teremtés és környezetvédelem	2007.11.20.18-20h
<i>Adventi hittanos gyermekműsor</i>	2007.12.02 16h
Budafoki esték előadássorozat Advent az egyházzene történetben	2007.12.11.18-20h
<i>Karácsony</i>	2007.12.24-26 (hétfő-szerda)

*****

A gyülekezeti iratterjesztői asztalnál a bibliák és énekes könyvek mellett gyerekeknek és felnőtteknek egyaránt találhatóak hasznos és szórakoztató keresztény irodalmat, társasjátékokat, zenei anyagot.

Rendszeres gyülekezeti alkalmak

Vasárnap:

9.00 Kórus
10.00 Istentisztelet, minden hónap első vasárnapján úrvacsora,
11.00 Minden hónap harmadik vasárnapján szeretetvendégség
17.00 Ifjúsági óra középiskolások számára

Kedd

10.00 Baba-mama kör
18.00 Bibliaóra

Szerda

9.00 Kézimunka kör
10.00 Bibliaóra nyugdíjasoknak
18.00 Női bibliaóra (kéthetente)
19.30 Ádám-kör (kéthetente)

Csütörtök

8.00 Reggeli áhítat
15.30 Konfirmáció (II. év)
19.00 Imaközösség (a fiatalokért)

Péntek

15.00 Konfirmáció (II. év)

Szombat

10.00 Konfirmáció (II.év)
11.00 Konfirmáció (I. év)
16.00 Dániel ificsoport

Budapest-Budafoki Református Egyházközség
1221 Budapest, Kárpitos u. 2.
Telefon: 229 2278
E-levél: eklezsia.budafok@freemail.hu

Lelkipásztorok: Nagy Péter és Papp-Tóth Viola
Gondnok: Németh Géza
Diakónus: Szabó Kata
Honlapunk: <http://www.bfokref.zsoltar.hu/>